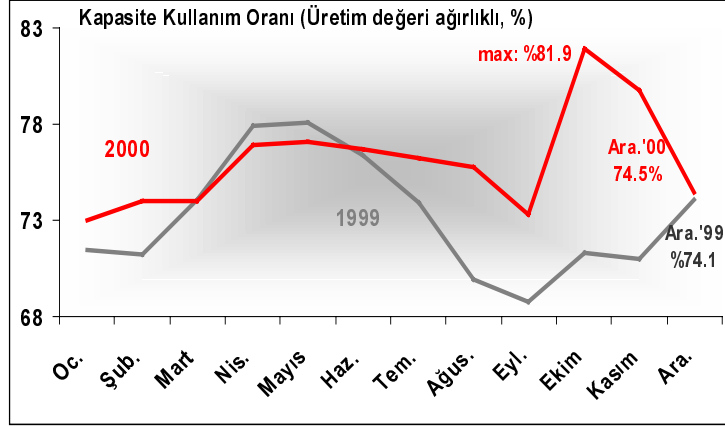

İmalat sanayinde kapasite kullanım oranı %74,5'e geriledi...

DİE tarafından açıklanan, imalat sanayi eğilim anketine göre, Aralık ayı KKO (kapasite kullanım oranı) %74,5 olarak gerçekleşti. 2000 yılının Ekim ayında, %81,9 oranı ile en yüksek seviyesine ulaşan üretim değeri ağırlıklı KKO, aynı yılın Kasım ayında düşüşe geçmiş ve Aralık ayında da %74,5 olarak gerçekleşerek 1999 yılının son ayındaki oranına yaklaşımıştır (%74,1). KKO'nun düşmesine birkaç faktör neden olmuştur. Öncelikle, yıl sonuna doğru arttırılan vergi oranlarının ve akaryakıtta getirilen vergilerin, etkisini yeni yıldan evvel göstermesi ve tüketimi daraltmasıdır. Kasım ayında, mali piyasalarda yaşanan dalgalanma faiz oranlarını yükseltmiş ve insanları tasarrufa yöneltmiştir. Ayrıca iç talep daralmasının etkisiyle, Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilen yüksek oranlı üretimin yıl sonunda stok birikimi yaratması bekleniyor.

İç pazardaki talep yetersizliği kapasite kullanım oranını düşüren en önemli neden...

İmalat sanayinde kapasite kullanım oranının düşmesinin nedenleri arasında en belirgin sebebin iç pazardaki talep yetersizliği olduğu görülmektedir. Üretim ağırlıklı ortalamalara bakıldığında ise şirketlerin tam kapasite ile çalışmamasına gerekçe olarak gösterdikleri iç talep yetersizliği %50,2 oranına ulaşmış ve 1999 yılı Aralık ayı oranına çok yaklaşımıştır. Dış pazardaki talep yetersizliği %12,7 ile ikinci önemli unsurken, yerli mallarda hammadde yetersizliği %6,6 oranı ile üçüncü önemli etken olmuştur.

Tam kapasite ile çalışmama nedenleri	Aralık	
	2000	1999
İç pazarda talep yetersizliği	50.2	50.6
Dış pazarda talep yetersizliği (%)	12.7	13.6
Mali imkansızlığı (%)	2.5	3.8
Yerli mallarda hammadde yetersizliği (%)	6.6	2.5
İşçilerle ilgili meseleler (%)	2.2	2.9
İthal mallarda hammadde yetersizliği (%)	3.6	2.1

Petrol ürünleri imalatında önceki seneye göre yaklaşık 7 puanlık artış gerçekleşti...

İmalat sanayi içinde en büyük ağırlığa sahip sektörler arasında, 1999 yılı Aralık ayına göre kapasite kullanım oranını arttıranlar, Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri, kimyasal madde ürünleri imalatı, metal eşya sektörleri olmuştur. Geçen sene, petrol ürünlerinde imalat kapasitesinin (12/00: %85,7) artmasının yegane nedeni, Eylül 2000 itibarıyla Tüpraş'ın İzmit rafinerisinin tam kapasite çalışmaya başlaması, buna

Aralık ayı	(% Ortalama KKO)		
	2000	1999	(%) Payı
İmalat san.	74.5	74.1	100.0
Kok kömürü ve raf. Edilm. Pet. urn.	85.7	79	14.5
Tekstil ürünleri	74.1	76	10.9
Gıda ürünleri ve içecek imal.	66.7	68	10.6
Kimyasal mad. ürün. imal.	88.5	77.7	10.3
Anametal san.	82.8	89.5	8.9
Giyim esyası	79.6	80.4	5.4
Plastik.-kautçuk ürün. imal.	70.9	74.3	3.4
Metal esy. San. Mak. Tech. Hariç	63.9	54.3	3.4
Tütün ürün. İmalatı	63.9	65.6	1.4

karşılık 1999 yılı Aralık ayında 5 ay evvel yaşanan depremin olumsuz etkilerinin devam etmiş olmasıdır (12/99: %79). 2000 yılı Aralık ayında, kimyasal madde ürünleri imalatında kapasitenin bir önceki senenin aynı ayına göre 10 puanlık artış gösterdiği görülmektedir. Kimyasal madde üretimi boya sanayini de içermektedir. İnşaat sektörü ile yakın ilişki içinde olan boya sanayi, 1999 depreminden sonra durdurulan yapı izinlerinden olumsuz etkilenmiş, ama geçen yılın ikinci yarısından itibaren, bu konuya ilişkin yasanın çıkmasıyla sınırlamanın kaldırılması sonucu, toparlanmaya başlamıştır. Metal eşya sanayi de bu dönemde yaklaşık 10 puanlık bir kapasite artış gerçekleştirmiştir.

Kapasite kullanım oranını düşüren sektörler arasında tekstil, gıda ve giyim eşyası sektörleri dikkat çekmektedir. Geçen yıl tekstil sektörü, 2 puanlık düşüş kaydederek kapasitesini %74,1 oranına düşürürken, gıda sanayinde, bir sene içinde kapasite 1,5 puana yakın düşerek %66,7'e gerilemiştir. Giyim eşyası sanayinde de 1 puan civarında kapasite indirimine gidilmiştir. Özellikle ihracata çok yönelik olan tekstil ve giyim eşyası sektörlerinin geçen sene kur politikasından ve euronun değer kaybından etkilendiği bilinmektedir. Ayrıca bahsi geçen imalat kollarında artan vergi yükünün, fiyata yansıtılması ile sektörün dış pazardaki rekabet gücünün azaldığına dair belirtilerde vardır. İç pazarda giyim eşyasına olan talebin elastik olduğu düşünülürse, 2000 yılının ikinci yarısında, daralan talebin sektörü olumsuz etkilemesi mümkündür.

Sanayicilerin beklentileri, Aralık ayında üretimin azalacağı yönünde...

İşyerleri, 2000 yılı Aralık ayında üretimlerinde ve yurtiçi satışlarında, 1999 yılının aynı ayına göre azalma olduğu görüşündedirler. Üretimde, Aralık ayında düşüş olduğu görüşü hakimken, Ocak 2001 beklentileri, üretimde artış olacağı yönündedir. Üretim değeri ağırlıklı ortalamaları alındığında, işyerlerinin, Aralık 2000'de yurt içi satışların azaldığı görüşünü paylaştıkları ortaya çıkmaktadır. Ocak 2001 için beklentiler ise satışlarda artış olacağı yönündedir. Şirketler çoğunlukta, geçen sene Aralık ayında satış fiyatlarında artış olduğu görüşünü paylaşırlarken, bu yıl Ocak ayında da artışın devam edeceğini düşünmektedirler. Hammadde fiyatları konusunda ise, işyerleri geçen sene Aralık ayında artış olduğu düşüncesinde yoğunlaşırken, bu yıl Ocak ayında da artışın devam edeceğini tahmin ediyorlar.

Yorum...

Kasım ayında yaşanan mali dalgalanmanın reel sektöre getirdiği olumsuz etki Aralık ayında düşük çıkan, kapasite kullanım oranından anlaşılmaktadır. Yaşanan likidite sıkıntısının faiz hadlerini fazlasıyla arttırması sonucu bankalar kredilerini durdurmuş ve bu durum reel sektörü zor bir duruma sokmuştur. Özellikle önünü göremez hale gelen KOBİ'lerin, genişleme politikalarını değiştirdiği ve yatırımlarını durdurduğu düşünülüyor. Bunun yanısıra, Hükümet'in erken aldığı önlemler çerçevesinde ve 2001 yılı için açıkladığı sıkı bütçeye dayanarak, talebin 2000 yılının son aylarında daraldığı tahmin edilmektedir. Talebin daraldığını sezen üreticilerin, maliyetlerin artması ile birlikte imalat kapasitesini düşürdükleri ve üretimi azalttıkları tahmin ediliyor. İmalat sanayinde üretim düzeyinin yeterince hızlı değiştirilememesinden dolayı 2001'in ilk 3 ayında, ortaya çıkacak arz fazlasının, stok birikimine neden olması bekleniyor.

Bu raporda yer alan tüm bilgi ve veriler güvenilir olduğuna inanılan, halka açık kaynaklardan alınmıştır. Raporda yer alan bilgilerin doğru ve eksiksiz olması amacıyla gereken tüm dikkat ve özen gösterilmiştir. Bu bilgilerin kullanılması sonucu doğabilecek sonuçlardan, bilgilerdeki eksiklik ya da yanlışlıktan Strateji Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu yayında yer alan görüş ve düşüncelerin Strateji Menkul Değerler A.Ş. yönetimi için hiçbir bağlayıcılığı yoktur. Bu bilgi ve verilerin amacı, profesyonel yatırımcılara enformasyon vermek olup, kişilerin yatırım kararlarını söz konusu bilgilere bağlı kalmadan verdikleri varsayılar. Bu nedenle, yayınlanan hiçbir görüş ya da düşünce bir yatırım önerisinde bulunma hedefi ya da adı geçen hisselerin alınıp satılması tavsiyesi niteliğinde değildir. Strateji Menkul Değerler A.Ş.'nin bağlı kuruluşları, çalışanları, yöneticileri, ortakları, hakkında rapor yazılan şirket ile danışmanlık niteliğinde zaman zaman doğrudan ya da dolaylı olarak birbir ilişkiye girmiş olabilir ya da herhangi bir hisse senedi işlemi gerçekleştirmiş olabilirler.

2000 Strateji Menkul Değerler A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Strateji Menkul Değerler'in izni alınmadan, elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt cihazı veya başka bir yöntemle, bu yayınlının bir kısmı ya da tamamının kopyası çıkarılamaz, bilgisayar sistemlerine aktarılamaz.